

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Фінансово-економічний факультет
Кафедра економічного аналізу та фінансів

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Публічні фінанси

спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

освітній ступінь – магістр

Дніпро
2018

Вивчення матеріалу з дисципліни "Публічні фінанси" передбачає проведення студентом самостійної роботи. Вона полягає у поглибленому вивченні та аналізі інформації з питань, винесених на самостійне опрацювання з використанням підручників, навчальних посібників, науково-економічної та періодичної літератури, законів та нормативних актів України, інформації з мережі Інтернет, даних статистичних довідників. Ця інформація повинна використовуватися студентом при підготовці до практичних (семінарських) занять та до проміжного і підсумкового контролю.

Питання для самостійного опрацювання

Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи

1. Вплив публічних фінансів на розвиток суспільного виробництва.
2. Роль публічних фінансів у регулюванні вартісних пропорцій національної економіки, галузевої й територіальної структури суспільного виробництва.
3. Особливості фінансів підприємств державного сектору.
4. Організація фінансів підприємств комунальної власності.
5. Державне страхування.

Література: [1 – 5; 12; 17; 19; 28; 31; 34; 36 – 40].

Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації

1. Сучасна фіскальна політика України.
2. Сучасна монетарна політика України.
3. Особливості митної та валютної політики України на сучасному етапі.
4. Державна інвестиційна політика України.
5. Моделі фінансових відносин у суспільстві: переваги та недоліки (моделі ринкової та адміністративної економіки; американська, східноєвропейська та скандинавська модель).

Література: [1 – 5; 12; 16; 17; 19; 28; 29; 31; 34; 36 – 40].

Тема 3. Організаційні основи управління публічними фінансами

1. Функції суб'єктів управління фінансами в Україні та закордоном: порівняльна характеристика.

2. Права і обов'язки Міністерства фінансів, його структурних підрозділів у регіонах у сфері управління фінансами.

3. Повноваження органів місцевого самоврядування в сфері публічних фінансів.

4. Сутність, форми та методи фінансового контролю.

5. Система державного фінансового контролю в Україні.

Література: [1 – 5; 12; 17; 19; 28; 31; 34; 36 – 40].

Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів

1. Вітчизняне фінансове право: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.

2. Бюджетний кодекс України, його структура та значення в нормативно-правовому забезпеченні функціонування публічних фінансів.

3. Закон України про Державний бюджет України на поточний рік.

4. Кодекс належної практики по забезпеченню прозорості в бюджетно-податковій сфері МВФ.

5. Оптимальна практика із забезпечення прозорості бюджету.

Література: [1 – 5; 9; 12; 13; 17; 19; 20; 28; 30; 31; 34; 36 – 40].

Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки

1. Розподіл видатків між ланками бюджетної системи України.

2. Поняття та правові засади фінансування державних і місцевих видатків.

3. Організація фінансів соціально-культурної сфери.

4. Фінансове забезпечення видатків на освіту, науку та культуру.

5. Фінансування видатків на охорону здоров'я та фізкультуру і спорт.

6. Фінансування державного управління, національної оборони та правоохоронної діяльності.

7. Публічні видатки на розвиток економіки.

Література: [1 – 5; 12; 17; 19; 28; 31; 34; 36 – 40].

Тема 6. Бюджет і бюджетна система

1. Бюджетна реформа в Україні: напрямки проведення.

2. Реформування бюджетного законодавства: нова редакція Бюджетного кодексу України.

3. Міжбюджетні відносини в Україні.

4. Види міжбюджетних трансфертів.

5. Механізм визначення дотацій вирівнювання.

6. Основні напрями реформування міжбюджетних відносин в Україні.

Література: [1 – 5; 8 – 12; 16; 17; 19; 22; 23; 27 – 29; 31; 32; 34 – 40].

Тема 7. Державний бюджет України

1. Програмно-цільовий метод формування бюджету.

2. Роль державного бюджету в фінансовому забезпеченні економічного й соціального розвитку України.

3. Закон про Державний бюджет України: зміст, структура та механізм розробки.

4. Проблеми скорочення і можливі джерела покриття бюджетного дефіциту України.

Література: [1 – 5; 8 – 12; 16; 17; 19; 22 – 24; 27; 28; 31; 32; 34 – 40].

Тема 8. Місцеві бюджети України

1. Проблеми становлення місцевих фінансів в Україні.

2. Напрями реформування місцевого оподаткування в Україні.

3. Розвиток системи місцевих запозичень.
4. Розмежування видів видатків між місцевими бюджетами.
5. Соціальна спрямованість видаткової частини місцевих бюджетів.
6. Фінансування витрат місцевого господарювання.
7. Фінансування адміністративного апарату місцевих органів влади.

Література: [1 – 5; 7 – 12; 14; 15; 17 – 19; 21; 24; 26 – 28; 31 – 40].

Тема 9. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення

1. Роль цільових фондів у забезпеченні суспільних потреб.
2. Пенсійний фонд України: джерела формування та напрямки використання.
3. Пенсійна реформа в Україні.
4. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
5. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.
6. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Література: [1 – 5; 12; 17; 19; 28; 31; 34; 36 – 40].

Тема 10. Державний кредит і державний борг

1. Роль державного кредиту у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави й покритті бюджетного дефіциту.
2. Розвиток міжнародного й умовного державного кредиту.
3. Державні позики, їх види.
4. Теорія і практика використання державних гарантій в умовах ринкової економіки.
5. Управління внутрішнім державним боргом в Україні.

Література: [1 – 6; 8 – 12; 17; 19; 27; 28; 31; 32; 34 – 40].

Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Публічні фінанси як складова фінансової системи

1. Дайте визначення фінансів як економічної категорії.
2. Охарактеризуйте розвиток поняття "публічні фінанси".
3. В чому полягають відмінності між публічними і приватними фінансами?
4. Охарактеризуйте сутність розподільчої функції публічних фінансів.
5. Розкрийте сутність контрольної функції публічних фінансів.
6. Дайте визначення фінансової системи.
7. На яких принципах будується фінансова система країни?
8. На розв'язання яких завдань має бути спрямована фінансова система країни?
9. Які ланки включає сучасна система публічних фінансів України?
10. Які публічні фонди коштів складають матеріальну основу публічних фінансів?

Література: [1 – 5; 12; 17; 19; 28; 31; 34; 36 – 40].

Тема 2. Державна фінансова політика та механізм її реалізації

1. Розкрийте зміст категорії "фінансова політика" та напрямків її прояву.
2. Вкажіть головну мету та стратегічні напрямки вдосконалення фінансової політики.
3. Дайте характеристику "фінансової стратегії" та "фінансової тактики".
4. Дайте характеристику класичної фінансової політики.
5. Зробіть порівняльний аналіз кейнсіанської та неокласичної фінансової політики.
6. Розкрийте сутність планово-директивної фінансової політики.
7. Розкрийте сутність фінансового механізму як економічної категорії.
8. Дайте характеристику структури фінансового механізму та його складових елементів.

9. Охарактеризуйте сфери та ланки фінансового механізму.

Література: [1 – 5; 12; 16; 17; 19; 28; 29; 31; 34; 36 – 40].

Тема 3. Організаційні основи управління публічними фінансами

1. Дайте визначення поняття "управління публічними фінансами".

2. Назвіть об'єкт та суб'єкт управління публічними фінансами.

3. Охарактеризуйте основні форми управління фінансами.

4. Назвіть основні фінансові інструменти.

5. На яких принципах базується управління публічними фінансами?

6. Які органи та інститути входять до організаційного складу фінансової системи України?

7. Яким чином розподіляються функції в управлінні фінансами між органами державної влади і управління?

8. Які основні функції виконує Міністерство фінансів України?

Література: [1 – 5; 12; 17; 19; 28; 31; 34; 36 – 40].

Тема 4. Нормативно-правові засади функціонування публічних фінансів

1. Назвіть джерела фінансового права, які регулюють фінансову сферу.

2. Охарактеризуйте дві групи конституційних норм, які регулюють сферу фінансів.

3. Назвіть нормативно-правові акти з фінансових питань.

4. У чому полягає особлива роль Бюджетного кодексу України в нормативно-правовому забезпеченні сфери публічних фінансів?

5. У чому полягає значення міжнародних правових актів з питань публічних фінансів?

Література: [1 – 5; 9; 12; 13; 17; 19; 20; 28; 30; 31; 34; 36 – 40].

Тема 5. Публічні доходи та публічні видатки

1. Назвіть головне джерело формування публічних доходів.
 2. Назвіть основні методи мобілізації публічних доходів.
 3. Розкрийте сутність публічних видатків.
 4. Охарактеризуйте структуру системи публічних видатків.
 5. Охарактеризуйте видатки бюджету.
 6. Які методи бюджетного фінансування вам відомі?
 7. Наведіть класифікацію бюджетних видатків.
 8. Охарактеризуйте напрямки бюджетного фінансування.
 9. Охарактеризуйте форми бюджетного фінансування.
- Література: [1 – 5; 12; 17; 19; 28; 31; 34; 36 – 40].

Тема 6. Бюджет і бюджетна система

1. Розкрийте сутність економічної категорії "бюджет".
 2. Які функції виконує бюджет як економічна категорія?
 3. Дайте характеристику бюджетної системи держави.
 4. Охарактеризуйте основні етапи формування бюджетної системи України.
 5. Поясніть сутність поняття "зведений бюджет держави".
 6. У чому полягає необхідність застосування бюджетної класифікації?
 7. Назвіть основні розділи бюджетної класифікації.
 8. У чому полягає різниця між поточними і капітальними видатками?
 9. Які основні принципи побудови бюджетної системи України?
 10. Охарактеризуйте існуючі методи бюджетного планування.
- Література: [1 – 5; 8 – 12; 16; 17; 19; 22; 23; 27 – 29; 31; 32; 34 – 40].

Тема 7. Державний бюджет України

1. Дайте визначення державного бюджету як економічної категорії.
2. Охарактеризуйте структуру та функції Державного бюджету України.
3. Розкрийте зміст програмно-цільового методу бюджетного фінансування.

4. Дайте характеристику бюджетної політики та бюджетного механізму.
 5. Вкажіть критерії класифікації доходів державного бюджету.
 6. Охарактеризуйте методи мобілізації доходів державного бюджету.
 7. Дайте загальну характеристику системи видатків Державного бюджету України.
 8. У чому полягає економічне і соціальне значення видатків Державного бюджету?
 9. Дайте характеристику бюджетного дефіциту.
 10. Вкажіть шляхи подолання бюджетного дефіциту.
- Література: [1 – 5; 8 – 12; 16; 17; 19; 22 – 24; 27; 28; 31; 32; 34 – 40].

Тема 8. Місцеві бюджети України

1. У чому полягає економічна суть і призначення місцевих бюджетів?
 2. Охарактеризуйте функції місцевих бюджетів.
 3. Назвіть доходи, що закріплюються за бюджетами місцевого самоврядування.
 4. Перерахуйте доходи місцевих бюджетів, які враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.
 5. Охарактеризуйте власні доходи місцевих бюджетів.
 6. Які критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами?
 7. На які групи поділяються видатки місцевих бюджетів?
 8. Назвіть видатки місцевих бюджетів, які враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.
 9. Перерахуйте видатки місцевих бюджетів, які не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.
 10. Назвіть джерела формування бюджету розвитку місцевих бюджетів.
- Література: [1 – 5; 7 – 12; 14; 15; 17 – 19; 21; 24; 26 – 28; 31 – 40].

Тема 9. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення

1. Розкрийте сутність та призначення державних цільових фондів.
 2. Назвіть основні принципи організації централізованих фондів фінансових ресурсів.
 3. Назвіть найважливіші соціальні фонди в Україні.
 4. Назвіть економічні фонди в Україні.
 5. Розкрийте структуру, призначення і функції Пенсійного фонду України.
 6. Назвіть основні завдання Пенсійного фонду та джерела його формування?
 7. З яких джерел формується Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття?
 8. Мета діяльності і завдання Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
- Література: [1 – 5; 12; 17; 19; 28; 31; 34; 36 – 40].

Тема 10. Державний кредит і державний борг

1. Розкрийте сутність державного кредиту.
 2. Назвіть відмінності між державним і банківським кредитом.
 3. Перелічіть форми державного кредиту.
 4. Охарактеризуйте функції державного кредиту.
 5. Що таке управління державним кредитом?
 6. Як визначається ефективність державних кредитних операцій?
 7. Що являє собою державний борг України?
 8. Назвіть види державного боргу.
 9. Охарактеризуйте методи управління державним боргом.
- Література: [1 – 6; 8 – 12; 17; 19; 27; 28; 31; 32; 34 – 40].

Рекомендована література

1. Базилевич В. Д. Державні фінанси : навч. посібн. / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик ; за заг. ред. В. Д. Базилевича. – К. : Атіка, 2004. – 368 с.
2. Василик О. Д. Державні фінанси України : підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
3. Дегтяр А. О. Публічні фінанси : навч. посібн. / А. О. Дегтяр, М. В. Гончаренко, О. С. Лесная. Х. : С. А. М., 2011. – 512 с.
4. Азаренкова Г. М. Фінанси: Практикум : навч. посібн. / Г. М. Азаренкова, І. І. Борисенко. – К. : Знання, 2008. – 280 с.
5. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії / Ш. Бланкарт. – К. : Либідь, 2000. – 368 с.
6. Богдан Т. П. Управління державним боргом і макрофінансові ризики в економіці України / Т. П. Богдан // Фінанси України. – 2011. – № 1. – С. 13–22.
7. Бойцун Н. Є. Адаптація європейського досвіду управління місцевими фінансами в Україні / Н. Є. Бойцун // Фінанси України. – 2005. – № 5. – С. 6–11.
8. Бюджетна система України : навч. посібн. / під ред. С. І. Юрія, Й. М. Бескида. – К. : НІОС, 2000. – 400 с.
9. Бюджетний кодекс України. – К. : ЦУЛ, 2011. – 112 с.
10. Бюджетний менеджмент : підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін. ; за заг. ред. В. Федосова. – К. : КНЕУ, 2004. – 864 с.
11. Василик О. Д. Бюджетна система України / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 542 с.
12. Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник / О. Д. Василик. – К. : НІОС, 2001. – 416 с.
13. Воронова Л. К. Фінансове право України : підручник / Л. К. Воронова. – К. : Прецедент ; Моя книга, 2006. – 448 с.
14. Жемеренко Є. В. Використання коштів місцевих бюджетів України / Є. В. Жемеренко // Фінанси України. – 2005. – № 8. – С. 108–114.

15. Зайчикова В. В. Функції місцевих органів в умовах бюджетної реформи / В. В. Зайчикова // Фінанси України. – 2010. – № 6. – С. 72–79.
16. Запатріна І.В. Бюджетна політика стимулювання економічного зростання та механізми її реалізації / І. В. Запатріна, Т. Б. Лебеда // Фінанси України. – 2006. – № 4. – С. 38–45.
17. Карлін М. І. Державні фінанси України : навч. посібн. / М. І. Карлін. – К. : Знання, 2008. – 348 с.
18. Кириленко О. П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) / О. П. Кириленко. – К. : НІОС, 2000. – 384 с.
19. Ковальчук С. В. Фінанси : навч. посібн. / С. В. Ковальчук, І. В. Форкун. – Львів : "Новий Світ – 2000", 2006. – 568 с.
20. Конституція України. – К. : Право, 2011. – 56 с.
21. Кравченко В. І. Фінанси місцевого самоврядування України: проблеми становлення (1989–2001) / В. І. Кравченко. – К. : ВД "КМ Academia", 2001. – 458 с.
22. Кульчицький М. І. Формування та виконання бюджету за програмно-цільовим методом / М. І. Кульчицький, З. В. Перун // Фінанси України. – 2005. – № 2. – С. 78–83.
23. Левицька Є. О. Впровадження програмно-цільового методу формування бюджетів / Є. О. Левицька // Фінанси України. – 2004. – № 6. – С. 33–37.
24. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин : монографія / І. О. Луніна. – К. : Наукова думка, 2006. – 432 с.
25. Мельник В. М. Використання податкових інструментів в умовах становлення ринкової економіки / В. М. Мельник, Т. В. Кощук // Фінанси України. – 2010. – № 2. – С. 46–57.
26. Місцеві фінанси : навч. посібн. / Н. І. Власюк, Т. В. Мединська, М. І. Мельник. – К. : Алерта, 2011. – 328 с.

27. Опарін В. М. Бюджетна система : навч.-метод. посібн. / В. М. Опарін, В. І. Малько, С. Я. Кондратюк. – К. : КНЕУ, 2000. – 186 с.
28. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія) : навч. посібн. / В. М. Опарін. – К. : КНЕУ, 2000. – 240 с.
29. Піхоцький В. Ф. Ефективність бюджетної політики як інструмент соціально-економічного розвитку України / В. Ф. Піхоцький // Фінанси України. – 2010. – № 2. – С. 30–37.
30. Податковий кодекс України. – К. : ЦУЛ, 2012. – 538 с.
31. Романенко О. Р. Фінанси : підручник / О. Р. Романенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 312 с.
32. Сафонова Л. Д. Бюджетний менеджмент : навч. посібн. / Л. Д. Сафонова. – К. : КНЕУ, 2001. – 480 с.
33. Сунцова С. О. Місцеві фінанси України / С. О. Сунцова. – К. : ТОВ "Центр навчальної літератури", 2010. – 488 с.
34. Суспільні фінанси України : навч. посібн. / за ред. М. І. Карліна. – Луцьк : РВВ "Вежа" ВНУ ім. Л. Українки, 2008. – 260 с.
35. Чечетов М. В. Бюджетний менеджмент : навч. посібн. В 2-х ч. / М. В. Чечетов, Н. Ф. Чечетова, А. Ю. Бережна. – Х.: ВД "ІНЖЕК", 2004. – 560 с.
36. Новостной портал ЛигаБизнесИнформ. – Режим доступа : <http://liga.net>.
37. Нормативные акты Украины. – Режим доступа : <http://www.nau.ua>.
38. Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua>.
39. Право. Украина. – Режим доступа : <http://www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html>.
40. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень. – Режим доступу : <http://www.ibser.org.ua>.